

Емиль де Жирарденъ<sup>1)</sup>, а въроятно и други били поставили следнитѣ питания: 1. Какво е сегашното състояние на България като съществено правителството и обществения редъ? Угнетенията и престъпленията свършиха ли се вече, или следватъ още непрекъснато и въ какъвъ размѣръ? — 2. Какви сѫ социалнитѣ и морални срѣдства, чрезъ които би могло да се образува и да се поддържа въ България едно автономно и народно правителство; и възможно ли е да се намѣрятъ таквизъ срѣдства въ духовенството, въ землевладѣлците, въ по-първите и по-заможните лица, въ другите слоеве на обществото? — 3. Каква е любовта на народа къмъ народното възпитание и какви сѫ опитите му за тая целъ? — Гладстонъ въ писмото си ангажира делегатите, като ги увърява, че „ще направятъ голѣма услуга въ настояще време на съотечествениците си, ако дадѣха добри автентични сведения по тритѣ точки.“

Емиль де Жирарденъ сѫщо така поставилъ три питания: 1. Кои страни сѫ населени съ българи? — 2. Българския народъ въ настояще време има ли лица, които биха могли да образуватъ едно народно правителство и да взематъ участие въ управление-то на страната? — 3. Какво лице би могло да бѫде началникъ на българската автономна държава?

На подобнитѣ и отъ други лица запитвания делегатите давали и лични обяснения и писмени отговори. Тѣзи питания се разрешаватъ въ поменатата брошура „La Bulgari“, която е била съставена отъ М. Балабановъ (Лондонъ, 15—28 октомври 1876 г.) и разпространена до държавници, общественици, публицисти и др. Въ нея още се оборваватъ и всички турски доводи за отказване или оправдание жестоките турски свирепства. При нѣмането на рѣка източници и спомогателни срѣдства, при голѣмите занятия на М. Балабановъ — написването и обнародването на тази брошура е единъ голѣмъ активъ въ неговата въобще политическа и публицистическа дѣятельност.

Брошурата „България“<sup>2)</sup> хвърля най-напредъ единъ бѣгълъ исторически погледъ върху основаването на старата българска държава, покръстването на българите, държавния животъ и завоеванието отъ турците. Описва се тогавашното българско население и отношението му къмъ турците, характера на турското владичество, възстанието въ Срѣдна-гора и най-новите турски

<sup>1)</sup> Ц. съч., стр. 297—298.

<sup>2)</sup> Отъ френски брошурата е преведена и на български отъ самия Балабановъ и напечатана въ неговата „Страница и пр.“ стр. 445—483.